Asia: U 48/2025 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle komission ehdotuksista 1.) ehdotus neuvoston asetukseksi vuosia 2028-2034 koskevan monivuotisen.. (U 48/2025 vp)

Eduskunta
Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta, pe 7.11.

Asiantuntijalausunnon esittäjä: Antti Asikainen

Luken asiantuntijalausunto

1 Johdanto

Komissio ehdottaa rahoituskehystä ajalle 2028–2034, sisältäen keskeiset säädökset ja sopimukset budjetista. Ehdotukseen sisältyy merkittäviä muutoksia koskien rahoituksen painotuksia mm. koheesio-, maatalous- ja turvallisuusrahoituksen instrumentteja. Komissio myös pyrkii yksinkertaistamaan rahoituskehystä ja viemään rahoitusta strategisempaan suuntaan.
Lausunnossaan Luke keskittyy TKI -rahoituksen muutoksiin ja niiden merkitykseen myös alueellisen kehityksen ja alkutuotannon näkökulmasta.

2 Lausunto

Horisontti Eurooppa ja kilpailukykyrahasto ovat keskeisiä ohjelmia, jotka vaikuttavat Suomen saantoihin. Lisäksi niiden merkitys suomalaisten tutkimuslaitosten rahoituksessa ja kyvyssä toteuttaa tehtäväänsä kansallisen kilpailukyvyn ylläpitäjänä on kasvanut kaiken aikaa. Esimerkiksi
Luke on kyennyt nostamaan vuosittaisen Horizon Europe –rahoituksen n. 13 M€ tasolle ja sen merkityksen arvioidaan kasvavan jatkossa. Luke pitää tärkeänä, että rahoituksen kotiuttamista tuetaan jatkossakin kansallisen vastinrahoituksen kautta. Lisäksi Luke kannattaa komission pyrkimystä rahoitushakujen prosessin ja hallinnon keventämiseen, jotta resurssit voidaan käyttää EU:n kilpailukyvyn kasvattamiseen.

Luke pitää tärkeänä, että kilpailukykyrahastoon kohdistettava rahoitus on tutkimuslaitosten käytettävissä ja osa siitä suunnataan Horizon -rahoituksen tapaan siten, että se tukee yritysten ja tutkimuslaitosten yhteiskehittämistä ja -innovointia.

Rahoituksen allokaatiosta riippumatta Suomen on lisättävä vaikuttamistaan rahoituksen kohdentamiseen sekä strategisella että rahoitusinstrumenttien käytännön toteutuksen tasolla. Tämä edellyttää aktiivista vaikuttamista rahoitushakujen sisältöihin tulevaisuudessa. Luke painottaa biotalouden nostamista esimerkiksi kilpailukykyrahaston rahoituksen keskiöön perustellen tätä myös EU:n turvallisuusnäkökulmilla.

Rahoitusmuutokset maataloudessa voivat vaikuttaa merkittävästi paitsi aluetalouteen myös TKI -toiminnan tulosten käyttöönottoon alkutuotannossa. Maatalouden ja koheesion rahoitus vähenee 1,2–1,3 miljardilla eurolla, mikä vaikuttaa näiden alojen tukimahdollisuuksiin.
Luken ulkopuolisesta rahoituksesta 10-15 M€ vuositasolla on tullut aluerahoituslähteistä ja useille alueilla toimiville ammattikorkeakouluille ja

yliopistoille vaikutukset voivat olla erittäin merkittäviä.

Muuttoliike-, rajaturvallisuus- ja sisäasioiden rahastot kasvavat noin miljardilla eurolla, mikä tukee turvallisuus- ja maahanmuuttopolitiikkaa.
Muutos edellyttää nopeaa TKI –toiminnan suunnanmuutosta, jotta rahoitus kyetään hyödyntämään ja sisällölliset tavoitteet saavutetaan

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke yhtyy Valtioneuvoston näkemykseen, että Komission ehdotetut tutkimus-, kehitys- ja innovaatiopanostukset voivat lisätä Suomen taloudellisia hyötyjä. Toteutuakseen tämä edellyttää vahvaa panostusta TKI -toiminnan rahoituksen sisällön suuntaamiseen ja siihen, että ennakoivasti kansallisesti tuetaan TKI -organisaatioita sellaisten kyvykkyyksien rakentamisessa, joita rahoitusrakenteen ja instrumenttien muutos edellyttää.

Hannu Laitinen

Hallintojohtaja

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 06.11.2025 klo 12:44:05.

Asiantuntijalausunnon valmistelijat:
Antti Asikainen
Antti Asikainen, Antti Asikainen

Liitteet:

Tiedoksi: